

IN LIBRUM EXODI

MONITUM.

EXODUS.

IN Exodum locis multis veterum interpretum Latinae variae ex MSS. collegiunt, quarum maxime pars nondum ab usitata editione abest, et cum aliis tunc primae editioni conferantur, nonnullae in locis opus MSS. vel emendant, vel pleniores afferunt. Illi parvo colicoe tunc manuscripti, tunc editi, nobis ad haec adiuuanda subsidio fuerunt.

* Codex Regius 1875, XI vel XII saeculi, membranaceus.

* Codex Regius 1871, scripturae aetate, X saeculi, membranaceus (Halmii 64, supra in gratia collationem facere nobis maxime terere unigenit).

* Codex Regius 1868, leuycus, XII saeculi.

* Codex Regius 1864, recens. Continet ab initio Exodi ad Cap. xii.

* Codex Regius 1871, recens. Est secunda pars praecedentis, et continet a Cap. xiii usque ad finem.

* Codex Bezae Cantabrigiae, X saeculi, membranaceus, eximia aetate, quae supra descripsimus, et iam dictum est, tota parte Generali transacta, reliqua Heptateuchi libris integre exhibet, exceptis tantum duobus posterioribus libris Joannis capitulis (a Cap. xix. 5 ad finem).

* Codex Colbertinus 1684, IV vel V saeculi, ubi aliquot capitula Exodi, Levitici et Numerorum, cum titulis et subiectis, usque nichilominus characteris descriptionis hinc abest, et spiritibus (Halmii V).

* Codex Colbertinus 1599, recens.

* Schedae Complanatae in Exodum, ubi V. D. Franciscus Crebberus ex variis Codicibus MSS. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegit. Earum vero nihil copiose fecit Vir amicus meus P. Michael Lequan.

IN LIBRUM EXODI

MONITUM.

“ **I**N Exodum bene multas veterum interpretum lectiones variis ex MSS. collegimus, quarum maxima pars nondum observata fuerat. Ceterae autem a Drusio allatae, si cum aliis nunc primum editis conferantur, numero paucissimae sunt, ac plerisque in locis ope MSS. vel emendantur, vel pleniores afferuntur. Hi porro codices tum manuscripti, tum editi, nobis ad haec adornanda subsidio fuerunt.

“ Codex Regius 1825, XI vel XII saeculi, membranaceus.

“ Codex Regius 1871, egregiae notae, X saeculi, membranaceus [Holmesii 64, cujus in gratiam collationem factam nobis manibus terere contigit].

“ Codex Regius 1888, bombycinus, XII saeculi.

“ Codex Regius 1889, recens. Continet ab initio Exodi ad Cap. xii.

“ Codex Regius 1872, recens. Est secunda pars praecedentis, et continet a Cap. xii usque ad finem.

“ Codex Basiliensis, X saeculi, membranaceus, eximiae notae, quem supra descripsimus. Is, ut jam dictum est, tota paene Genesi truncatus, reliquos Heptateuchi libros integros exhibet, demptis tantum duobus postremis libri Judicum capitibus [a Cap. xix. 5 ad finem].

“ Codex Colbertinus 3084, IV vel V saeculi, ubi aliquot capita Exodi, Levitici et Numerorum, cum obelis et asteriscis; estque unciali caractere descriptus sine accentibus et spiritibus [Holmesii V].

“ Codex Colbertinus 1599, recens.

“ Schedae Combefisianae in Exodum, ubi V. D. Franciscus Combefisius ex variis Catenis MSS. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegerat. Earum vero mihi copiam fecit Vir amicissimus P. Michael Lequien.

“Theodoretus editus anno 1642 [Opp. T. I, pp. 120–175 juxta edit. J. L. Schulzii].

“Chronicon Alexandrinum.

“Procopius in Heptateuchum [Latine editus apud Gesneros fratres, sub titulo: *Procopii Gazaei Sophistae in Octateuchum, sive priores octo V. T. libros antiquae lectionis Commentarii*; sed liber octavus, qui Ruth est, prorsus negligitur, additis, mantissae loco, ejusdem Commentariis in libros Regum et Paralipomenon].

“Editionis Romanae et Drusii lectiones.

“Ex his, qui majorem lectionum copiam suppeditaverunt, sunt Basiliensis, cujus formam descripsimus in Monito ad Genesim, et Regius 1871, paris circiter aetatis. Praeter illas autem veterum interpretum lectiones, haec notatu digna variis in locis exhibemus: nimirum ad Cap. xxviii, ubi magna editionum varietas, ex Basiliensi Codice sex versus afferimus asteriscis notatos, quia in editione τῶν Ο' desiderabantur antiquitus; cujus autem interpretis sint hi versus a Basiliensi cum asteriscis allati, nondum satis compertum habemus. Ad Cap. xxxvi. 8 ex eodem Codice Basiliensi proluxa annotatio exhibetur, circa praeposterum ordinem, qui ἐν τῇ κοινῇ LXX interpretum editione observatur in postremis Exodi capitibus, qui praeposterus ordo jam Origenis tempore inventus deprehendebatur. A Capite autem xxxvi usque ad finem ex vetustissimo Codice Colbertino num. 3084 editionis LXX interpretum omnia, quae in eodem codice habentur, obelis et asteriscis notata afferimus, Latine versa e regione. Haec monenda duximus: cetera quivis observabit.”—MONTEF.

E codicibus quibus in hoc libro recensendo usus est Holmesius, ii qui lectiones trium interpretum continent, nunc enumerandi sunt.

V. Est Codex Colbert. 3084, a Montefalconio exscriptus, cujus collationem novam, in usum operis Holmesiani elaboratam, ad manum habuimus. Constat foliis in Exodo septem, e Cod. IV evulsis, quae continent juxta Hebraeum Cap. xxxvi. 35—xxxvii. 21, xxxviii. 24—xxxix. 21, xxxix. 37–41, xl. 3, 8, 9, 12 ad finem.

VII. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5. Continet Exod. i. 11—viii. 19, xii. 31—xxx. 29, xxxi. 18—xxxii. 6, xxxii. 13—xxxvi. 3, xxxvi. 10 ad finem.

X. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5. Lectiones trium priorum Capitulorum excerpit Jo. Jac. Griesbach.

57. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5.

58. Codex Vaticanus, olim Christinae, Reginae Suecorum, num. X, membranaceus, circa saeculum XIII. Continet lectiones marginales anonymas ab eadem manu appictas, quarum nonnullas praetermisit Holmesius.

64. Vid. Monitum ad Genesim, pp. 3, 5.

73. Codex Vaticanus, num. 746, membranaceus, circa saeculum XIII. In margine, sed raro, habet aliorum interpretum lectiones.

78. Codex Vaticanus, num. 383, membranaceus, circa saeculum XIII. Insunt trium interpretum lectiones, sed paucissimae.

85. Codex Vaticanus, num. 2058, a Montefalconio Basiliensis [potius Basilianus] nuncupatus, membranaceus, circa XI saeculum. Fuit olim Monasterii S. Basilii de Urbe. Holmesii amanuensis in fronte collationis libri Exodi notat: “In margine habet Origenianas annotationes, nempe lectiones Aquilae, Symmachi, Theodotionis, et alterius codicis, necnon scholia, ex quibus descripsimus

hic quae non exstant in annotationibus Editionis Romanae 1587." Praeterea, si Montefalconio fides habenda est, Collator noster alias trium interpretum lectiones praeterlapsus est, quas in Basiliensi suo exstitisse diserte testatus est Montef., adeo ut, quod ad hunc codicem attinet, hujus testimonio quam illius silentio plus tribuere coacti simus.

108. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5.

127. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5. Desinit, quoad lectiones marginales, in Exod. v. 4.

130. Vid. Monitum ad Genesim, p. 5. Lectiones marginales, quae post Gen. xxxi desierant, instaurantur, sed parum frequentes, ab Exod. xviii ad finem.

Lips. Editio impressa Lipsiae, 1767, a Joh. Frid. Fischero, e Codice membranaceo Bibliothecae Collegii Paullini Lipsiensis, saeculi XI, bono et accurate scripto. Incipit ab Exodi Cap. xxxii. 7, et desinit in Deut. i. 13. Praeter textum, qui hexaplaris est, in margine scholiis ornatur, in quibus etiam trium interpretum fragmenta apparent. Vid. Bahrdt. in *Praef. ad Hexapla Origenis*, Lips. 1769.

Versio Exodi Syro-hexaplaris integra exstat in Codice Musei Britannici signato "Addit. MSS. 12,134," eamque usque ad Cap. xxxiii. 2 publici juris fecit Ceriani noster in *Monumentis Sacris et Profanis*, Tom. II, pp. 113-344, cujus insigni erga nos benevolentiae etiam particulae operis nondum editae usumfructum debemus.

EXODUS.

CAPUT I.

5. כָּל-נֶפֶשׁ יִצְאִי יֶרֶד-יַעֲקֹב. *Omnis anima egredientium e femore Jacobi.* O'. πᾶσαι ψυχαι ✕ ἐξελθόντων 4 ἐξ 'Ιακώβ.¹ Alia exempl. πᾶσαι ψυχαι αἱ ἐξελθοῦσαι ἐξ 'Ιακώβ.² Θ... αἱ ἐκ μηροῦ ('Ιακώβ).³
- שְׁבַעִים נֶפֶשׁ. O'. — πέντε καὶ 4 ἐβδομήκοντα (alia exempl. add. ψυχαι⁴).
7. וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ. *Et abunde fetum ediderunt, et multiplicati sunt.* O'. καὶ ἐπληθύνθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο. Alia exempl. καὶ χυδαῖοι

- ἐγένοντο, καὶ ἐπληθύνθησαν.⁵ 'A. Σ. καὶ ἐξείρψαν.. Θ. καὶ ἐξείρποσαν..⁶ Aliter: 'A. (καὶ) ἐχέοντο.. Σ. (καὶ) ἐξείρψαν..⁷
7. וַתִּמָּלֵא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. *Et repleta est terra eis.* O'. ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς. 'A. Σ. Θ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γῆ αὐτῶν.⁸
8. וְאַחֵר. O'. ἕτερος. Οἱ λοιποὶ καινός.⁹
9. וְלִמְדָה. O'. τῶ ἔθνει ('Αλλος' γένει¹⁰) αὐτοῦ. עַם. O'. τὸ γένος. Alia exempl. τὸ ἔθνος.¹¹

CAP. I. ¹ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 15, 58. ² Sic Comp., Codd. VII, 15 (?), 37, 58 (?), alii, Arab. 1, 2 (?). Cod. 64 in marg.: ✕ ἐξελθοῦσαι. ³ Cod. 64 juxta schedas Bodl. Holmes. ex iisdem falso exscripsit: Θ. αἱ ἐκ μηρῶν; Montef. vero ex eodem cod.: 'A. Θ. ἐκ μηρῶν 'Ιακώβ. ⁴ Sic Arm. 1, Syro-hex. Obelus est in Syro-hex. Post ἐβδομήκοντα add. 'Ιωσήφ δὲ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ, quae in initio versus omiserant, Codd. 15, 58, 72, Arab. 1, 2, Arm. 1 (post ψυχαι), Syro-hex. (idem), concinente Hebraeo. ⁵ Sic Codd. 15, 72, Syro-hex. (أَخْرَجَ). ⁶ Syro-hex. .س. .ل. .م. .ن. .ف. .ع. .س. Paulo aliter Nobil., Codd. 64, 127: 'A. Θ. ἐξήρποσαν. Σ. ἐξήρψαν. (Augmentum per ē praeter Grammaticos testantur Hex. ad Psal. xlv. 2, et Suidas s. vv. ἐξείρψεν et ἐξείρπυσεν. E contrario in Psal. civ. 30 pro ἐξήρψεν stant Codd. Vat., Alex., Sin., invitis Comp., Ald. Praeterea forma ἐξείρποσαν, s. ἐξήρποσαν (nisi vitiosa sit lectio, et cum ἐξείρπυσαν commutanda) est imperfectum Alexandrinum pro ἐξείρπον, quod perspexit Fischer. in *Prolus. De Vitiis Lex. N. T.* p. 680, et longe ante eum Syrus noster, qui tamen cur ad diversa unius verbi Graeci tempora repraesentanda duobus verbis Syriacis contra morem usus sit, non facile expeditas.)

⁷ Procop. in Cat. Niceph. p. 553: Χυδαῖοι ἐγένοντο· τουτέστιν, εἰς πλῆθος ἐχύθησαν. "Οθεν Ἀκύλας, ἐχέοντο, φησὶν· ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐξείρψαν (sic), ὡς ἐπὶ τῶν ἐκ γῆς ἀναδιδομένων. Theodoret. ibid. (Opp. T. I, p. 120): Πῶς νοητέον τὸ, χυδαῖοι ἐγένοντο; Οὐχ, ὡς τινες νενοήκασιν, ὑβριστικῶς (cf. Hex. ad Jesai. xxxiii. 9 in *Addendis*) αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ πλῆθος δεδήλωκεν. Οὕτως γὰρ, φησὶν, ηὐξήθησαν, ὡς κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχεθῆναι τῆς γῆς. Οὕτω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἡρμήνευσαν. Hisce auctoribus si fides habenda est, lectio ἐχέοντο ad priorem et paulo liberio rem Aquilae versionem pertinere censenda est. ⁸ Syro-hex. .س. .ل. .م. .ن. .ف. .ع. .س. Cod. 64 in marg. a bibliopego truncato: 'A. Θ. καὶ ἐπλήρ... αὐτ (sic), pro quibus, non monito lectore, Montef. exscripsit: 'A. Θ. ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν. Nobiscum facit Procopius, cujus Graeca in Cod. Ambros. sic habent: τὸ γὰρ, καὶ ἐπλήθυνεν ἡ γῆ αὐτούς, ἐπληρώθη ἡ γῆ αὐτῶν, Ἀκύλας ἐξέδωκεν. ⁹ Codd. X, 127 (cum 'A. Σ. Θ. pro οἱ λ.). Syro-hex. .س. .ل. .م. .ن. .ف. .ع. .س. Nobil., Cod. 64: 'A. Θ. καινός. ¹⁰ Sic Cod. 64 in marg. sine nom. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, X (cum γένος in marg.), 16, 18, alii, Syro-hex. (cum .س. .ل. .م. .ن. .ف. .ع. .س. in marg.).

9. וְעָצִים. *Et fortis.* Ο'. καὶ ἰσχύει. 'Α. (καὶ) ὀστέϊνον.¹²
10. רַבָּה. Ο'. πληθυνθῆ. *Alia exempl. πληθυνθῶσι.*¹³
- וְהָיוּ. Ο'. καὶ οὗτοι (*alia exempl. αὐτοί*¹⁴).
11. מְסִיִּים. *Praefecti operarum.* Ο'. ἐπιστάτας (**Ἄλλος ἄρχοντας*¹⁵) τῶν ἔργων. Σ. ἐργοδιώκτας.¹⁶
- בְּסִבְלֹתָם. *In bajulationibus eorum.* Ο'. ἐν τοῖς ἔργοις (**Α. Σ. βαστάγμασιν*¹⁷).
- עָרֵי מִסְכָּנוֹת. *Urbes horreorum.* Ο'. πόλεις ὀχυράς (**Α. Σ. σκηνομάτων*¹⁸).
- תָּתַתְּ. Ο'. τήν τε Πειθῶ (*alia exempl. Πειθῶμ, s. Πιθῶμ*¹⁹). 'Α. Σ. τήν *Phitho*. Θ. τήν *Phitho*.²⁰
- וְאֶת־רַעְמָם. Ο'. ✕ 'Α. Σ. Θ. καὶ ²¹ 'Ρα-

- μεσσή, — καὶ **Ων, ἣ ἐστὶν Ἑλιούπολις* ²².
12. וַיִּקְצְוּ מִפְּנֵי. *Et angebantur propter.* Ο'. καὶ ἐβδελύσσοντο — οἱ Αἰγύπτιοι ²³ ἀπὸ (**Ἄλλος ἀπὸ προσώπου*²⁴). 'Α. (καὶ) ἐσικχαίνοντο. ²⁵ 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος ἐθλίβοντο.²⁶
13. בְּכָפָר. *Cum duritie.* Ο'. βία. Σ. ἐντρυφῶντες. Θ. ἐμπαιγμῶ.²⁷ *Ἄλλος δυναστεία.²⁸
14. וַיִּמְרְרוּ. *Et acerbam reddebant.* Ο'. καὶ κατωδύνων. **Ἄλλος καὶ παρεπίκραναν*.²⁹
- בְּשָׂדֵה. Ο'. ἐν τοῖς πεδίοις. **Ἄλλος ἐν ταῖς χώραις*.³⁰
- כָּל־עֲבֹדָתָם. *Praeter omne servitium eorum.* Ο'. κατὰ πάντα τὰ ἔργα ✕ 'Εβρ. αὐτῶν ³¹.
15. הָעֵבְרִית. Ο'. τῶν Ἑβραίων. **Ἄλλος ταῖς Ἑβραίαις*.³²
16. וְרֵאִיתָן. Ο'. καὶ ὧσι. *Ἄλλος καὶ ὄψεσθε. ³³

¹² Cod. 64: 'Α. ὀστο... , reliquis excisis. Cf. Hex. ad Deut. vii. 1. Formam magis legitimam ὀστέϊνος posuit Aq. ad Gen. xviii. 18. Psal. xxxiv. 18. ¹³ Sic Codd. 19, 58, 72, alii, et Syro-hex. in textu, cum nota marginali: "πληθυνθῆ (𐤀𐤎𐤁) positum est in Graeco." ¹⁴ Sic Comp., Codd. 15, 19, 108, Syro-hex. (cum οὗτοι in marg.). ¹⁵ Cod. VII in marg. manu 2da. ¹⁶ Cod. 64 (cum ἐργοδ...), 127. Nobil. affert: Schol. ἐργοδιώκτας. ¹⁷ Cod. 64: 'Α. Σ. βαστάγμ... (sic). Cf. Hex. ad Psal. lxxx. 7. ¹⁸ Idem: 'Α. Σ. σκην... (sic). Procop. in Cat. Niceph. p. 555: ὁ γὰρ Ἀκύλας, σκηνομάτων, ἐξέδωκεν. ¹⁹ Prior lectio est in Codd. X, 30, 77, 85, 130; posterior in Codd. III, 118 (teste Ceriani). Syro-hex. 𐤀𐤎𐤁. ²⁰ Syro-hex. 𐤀𐤎𐤁. ²¹ Sic Syro-hex. in textu. Copula deest in Cod. 58. ²² Obelus est in Syro-hex., Arab. 1, 2. Clausulam reprobant Codd. 53, 58. Euseb. in Onomastico, p. 376: "Ὦν ἐστὶν Ἑλιούπολις ἐν Αἰγύπτῳ, ἣν καὶ αὐτὴν ἄκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ τοὺς Ο' τὸ γὰρ Ἑβραϊκὸν οὐκ ἔχει καὶ εἰκότως προὔπηρχε γὰρ τῆς εἰσόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. (Ad Πιθῶφ (sic) Cod. 64 in marg.: διασκ...; ad Ῥαμεσσή, στομεκ... (fort. σεισμὸς ἐκ σητός); ad Ἑλιούπολις, κόπος (ἦν).) ²³ Obelus est in Syro-hex., Arab. 1, 2. ²⁴ Sic Cod. VII ex corr. manu 2da. ²⁵ Nobil., Codd. 64 (sine nom.), 127 (cum ἐσικχαίνοντο). Cod. 85 in textu: ἐσικχαίνοντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. (Glossae: Σικχαίνομαι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον. *Taedet me huius hominis.*) Cf. Hex. ad Gen. xxvii. 46. Num. xxi. 5. Jesai. vii. 16, in quibus omnibus locis forma activa prostat. ²⁶ Nobil.,

Anon. in Cat. Niceph. p. 555, uterque cum scholio: ὀρώντες αὐτοὺς πληθυνομένους, καὶ ἐκάκουν αὐτούς. Etiam Procop. MS.: τὸ δὲ, ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὁ Ἑβραῖος, ἐθλίβοντο, φησί. ²⁷ Codd. X (cum ἐμπαιγμῶ), 127 (cum ἐμπαιγμοί). Cod. 64 tantummodo habet: 'Α. (sic) ἐντρυ... Montef. edidit: 'Α. ἐντρυφήματι. Σ. Θ. ἐμπαιγματι, non memorato auctore. Quod autem affirmat p. 673, vocem 𐤀𐤎𐤁 Symmachum vertere solere ἐμπαιγμὸς et ἐμπαιγμα, id falsum esse demonstrant ipsa, quae testes appellat, Lexica sua. Cf. Hex. ad Lev. xxv. 43. ²⁸ Cod. VII in marg. manu 2da. ²⁹ Cod. VII in marg. manu 2da: καὶ παρεπικρα^N (sic). Cod. 64 in marg.: παρεπ... (non, ut Holmes., 'Α. παρεπ...), unde Montef. eruit: "Ἄλλος παρεπίκρανον." ³⁰ Cod. VII in marg. manu 2da. ³¹ Syro-hex. Sic sub simplici aster. Cod. 64 in marg., et sine aster. in textu Codd. 15, 72. ³² Cod. VII ex corr. manu 2da, quae as (sic) bis superscripsit τῶ ὦν. Mox ad Σεπφώρα Montef. ex Regio 1871 (=Holmes. 64) affert: "Ἄλλος ὀρνίθιον; necnon ad Φουά: "Ἄλλος ἐρυθρόν; quas lectiones Symmachi esse autumat, cum sint mera glossemata etymologica, e Philone Jud. petita. Ad Φουά Cod. 64 in marg. notat: ἐρυθρ...; Cod. X autem: ἐρυθρόν ἢ ἐμφανές. Ad Σεπφώρα Cod. 64, non h. l., sed ad Cap. ii. 21, scholium habet: ὀρνίθιο... λονή (fort. ὀρνίθιον ἢ καλλονή; ut prior vox ad 𐤀𐤎𐤁 (ii. 21), posterior ad 𐤀𐤎𐤁 (i. 15) referatur). ³³ Cod. 64 in marg. sine nom., post quod aliquid excisum videtur, fortasse αὐτάς.

17, 18. אֶת-הַיְלָדִים (bis). *Pueros.* Ο'. τὰ ἄρ-
σενα. 'Α. Θ. τὰ παιδιά (s. παιδάρια).³⁴

19. הַמִּצְרִיִּת. Ο'. Αἰγύπτου. Alia exempl. Αἰ-
γυπτίαι (s. αἱ Αἰγυπτίαι).³⁵

פִּי-הַיּוֹתֵת הַנָּה בָּטָרָם הָבוּא אֶלְהֵן הַמִּלְדָּת
וַיִּלְדוּ. *Nam vegetae sunt; antequam venerit*

ad eas obstetrix, etiam pepererunt. Ο'. τί-
κτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτάς τὰς

μαίας, καὶ ἔτικτον. 'Α. ὅτι τοκάδες αὐται...³⁶

Σ. μαῖαι γὰρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς
μαίας, τίκτουσιν. Θ. ὅτι ζωογονοῦσιν αὐται

διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτάς, τίκτουσι.³⁷

*Αλλος (ὅτι) ὑγιαίνουσιν αὐται...³⁸

20. וַיִּיטַב. Ο'. εὖ δὲ ἐποίει. Θ. (καὶ) ἠγάθυνεν.³⁹

21. וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים. *Et paravit eis domos (opes).*

Ο'. ✕ καὶ ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.⁴⁰ 'Α.

Σ. καὶ ἐποίησεν αὐταῖς οἴκους.⁴¹

22. הַיְאֹרָה. Ο'. εἰς τὸν ποταμόν. ('Α.) εἰς τὸ

ῥεῖθρον.⁴²

Cap. I. 1. — τῷ πατρὶ αὐτῶν ⁴³ 10. δεῦτε οὖν
— ἡμεῖς ⁴⁴ κατασοφισώμεθα. 22. — τοῖς Ἑβραί-
οις ⁴⁵

CAP. II.

1. וַיִּבְרָא-לְוִי. Ο'. τῶν θυγατέρων Λευί (alia ex-
empl. add. καὶ ἔσχευ αὐτήν¹).

2. בְּיָ-טוֹב הוּא. Ο'. ἀστείον (alia exempl. add.
ὄν²). 'Α. ὅτι ἀγαθός... Σ. ὅτι καλός...³

וַהֲתַפְּסֵהוּ. *Et abscondit eum.* Ο'. ἐσκέπασαν
αὐτό. Σ. ἐσκέπασεν αὐτόν.⁴ *Αλλος ἔκρυ-
ψεν.⁵

3. תַּבַּת גִּבְיָהּ. *Arculam papyraceam.* Ο'. θίβιν
(s. θήβην) ✕ παπύρου ⁶ 'Α. Σ. κιβωτὸν
παπύρου.⁷

וַיִּבְרָא-לְוִי. Ο'. τὸ παιδίον εἰς αὐτήν. *Αλ-
λος ἐν αὐτῇ τὸ παιδίον.⁸

³⁴ Montef. ad v. 17 e Regio 1871 edidit: Θ. τὰ παιδάρια. In contrariam partem Holmesii amanuensis ad v. 18 ex eodem exscripsit: 'Α. Θ. παιδιά. Etiam Cod. VII in marg. manu 2da sine nom. ambiguum scripturam habet. ³⁵ Sic

Comp., Codd. VII (ex corr. manu 2da), 19, 30, alii, Syro-hex.

³⁶ Syro-hex. (In 3 Reg. iv. 26 Graeca locutio τοκάδες ἵπποι Nostro sonat

ستة) ³⁷ Nobil., Cat. Niceph. p. 557. Syro-hex. affert: Σ. μαῖαι γὰρ εἰσιν (ستة)

Θ. αὐταὶ ζωογονοῦσιν (سبع). Diodorus in Cat. Niceph. p. 557: 'Η τῶν Ο' ἐρμηνεία τὴν ταχύτητα δοκεῖ σημαί-
νειν τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τὴν κατὰ τὸ τίκτειν φθάνουσαν τὴν

παρουσίαν τῶν μαιῶν ἢ δὲ τοῦ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος, ὅτι αἱ

γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἴσασι τὴν μαιευτικὴν ἐπιστήμην, καὶ τῆς

τῶν μαιῶν παρουσίας οὐ χρῆζονσι· διὸ δὴ αὐταῖς προχωρεῖ (non

παρὰχωρεῖ, ut Montef.) καὶ τὸ ζωογονεῖν τοὺς ἄρρενας. ³⁸ Cod. VII in marg. manu 2da: ὑγιαν... αὐται, ceteris evanidis.

³⁹ Cod. 64 ad εὖ δὲ ἐποίει in marg. affert: ... ἠθύνεν (sic). Cf. Hex. ad 1 Reg. ii. 32. ⁴⁰ Sic Syro-hex., et sine aster. Codd. 15, 58, 72, 130, Arm. 1. ⁴¹ Cat. Niceph. p. 557: ἈΔΗΛΟΥ. Φανερώτερον ἠρμήνευσαν ὁ Σύμ. καὶ Ἀκύλας· οὐ γὰρ αἱ μαῖαι ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας, ὅπερ ἂν τις οἰήθει κατὰ τοὺς Ο'· ἀλλ' ὁ θεὸς ἐποίησεν ἑαυταῖς (leg. αὐταῖς) οἴκους, οὐ τοὺς χειροτετέκτους κ.τ.έ. Alias, sed non una de causa suspectas, Aquilae et Symmachi lectiones Montef. e Catenis MSS. suis [et Cat. Niceph. ibid.] edidit: 'Α. ἐπεὶ οὖν ἐφο-

βοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴκους [Cod. 85: 'Α. καὶ ἐποίησαν. Cod. 127: 'Α. καὶ ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴκους]. Σ.

ἐπειδὴ [sic in textu LXXvirali pro ἐπεὶ δὲ Comp., Ald., Codd. III, VII, X, 15, 18, alii] ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεόν,

ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. Praeterea Montef. ex iisdem affert: Θ. ἐποίησεν αὐταῖς οἴκους; quam lectionem non agnoscit

Niceph. ⁴² Cod. VII in marg. manu 2da, hic et vv. 4, 5. Cf. Hex. ad Exod. vii. 24. Job. xxviii. 10. ⁴³ Syro-hex.

⁴⁴ Arab. 1, 2, teste Pat. Junio in Bibl. Pol. Waltoni T. VI. Holmesius vero ex iisdem — cum nobis allegat. In Syro-hex. clausula casu excidisse videtur. ⁴⁵ Syro-hex., Arab. 1, 2.

CAP. II. ¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, VII, X, 14, 15, 16, alii, Arab. 1, 2, Syro-hex. ² Sic Codd. 29, 53, alii, Syro-hex. ³ Codd. 85, 127. Nobil. affert: 'Α. ἀγαθόν. Σ. καλόν. Cod. VII in marg. manu 2da: ἀγαθόν. Praeterea ad ιδόντες δὲ Montef. e Reg. 1871 exscripsit: Σ. ιδὼν δὲ, repugnante Holmesii amanuensi, qui lectiones marginales hic excisas fuisse affirmat. ⁴ Reg. 1871, teste Montef. ⁵ Cod. VII in marg. manu 2da. Syro-hex. in marg.: ἔκρυψαν αὐτόν (سقط).

⁶ Sic Syro-hex., et sine aster. Ald., Cod. 15 (cum θίβην). Ad θίβην (sic) Cod. VII in marg. scholium habet: κιβώτιον ἐκ βύβλου πλεκτόν, ὡς φοινικῶδες (corr. ex Suida s. v. θίβης, κοφινῶδες). ⁷ Codd. 64 (teste Montef.), 85, 127. Cf. Hex. ad Jesai. xviii. 2. ⁸ Sic Cod. VII ex corr. manu 2da.